

LUDVIG HOLBERGS

DEN POLITISKE KANDESTØBER

AARHUS TEATER • SCALA

PREMIERE 12. SEPTEMBER 1997

SOM AT VÆRE DER SELV

Flimmerfrit 100 Hz TV med billeder, så skarpe som du aldrig har set dem før.
Nokia 7497 100 Hz TV med 29" superfladt Black Invar billedrør. Digital lydprocessor med 4 indbyggede højttalere.
Instant tekst-TV med 512 siders teksthukommelse. Brugervenlig skærmmenu og betjeningsguide i høj grafisk billedkvalitet.

Henvend dig trygt til os. Vi kan rådgive dig til den rigtige vare til den rigtige pris. Vi har eget serviceværksted og vore teknikere er altid up-to-date, med den nyeste viden inden for billed og lyd.

Grønborg Radio ApS

Veri Centret · 8240 Risskov · Tlf.: 86 21 50 22

P. L. Radio og TV A/S

Præstevangsvej 2 · 8210 Århus V · Tlf.: 86 15 05 00

Den politiske Kandestøber –

eller "Statsmand udi egen Indbildning" – som Holberg tilføjer i sine epistler (Ep. 506) – er med sine fem akter skrevet og uropført i 1722 på Teatret i Lille Grønnegade. Komедien blev trykt i 1723, og med ændringer kom anden-udgaven året efter – hvori bl.a. Henriks rolle var blevet større, som følge af figurens store succes.

Uropremieren for 275 år siden – den 25. september 1722 – var tillige Ludvig Holbergs debut som dramatiker. Om denne begivenhed fortæller Holberg, at komедien holdt "Tilskuerne i Latter fra Begyndelsen til Enden, og derfor af alle er spillet med størst Profit for de Vedkommende" (dvs. for skuespillerne). To samtidige vidnesbyrd bekræfter successen.

Den politiske Kandestøber hører til blandt Holbergs hyppigst spillede komedier, fra den i 1750 blev genopført i Komediehuset på Kongens Nytorv – og til idag. På Aarhus Teater blev komedien set første gang i 1907 – og genoptaget i sæsonerne 1909/10, 1927/28, 1949/50 og i 1957/58 i Ulf Stenbjørns iscenesættelse med Osvald Helmuth som kandestøberen og Karl Erik Christoffersen som Henrik. På Aarhus Teater er *Den politiske Kandestøber* opført ialt 85 gange.

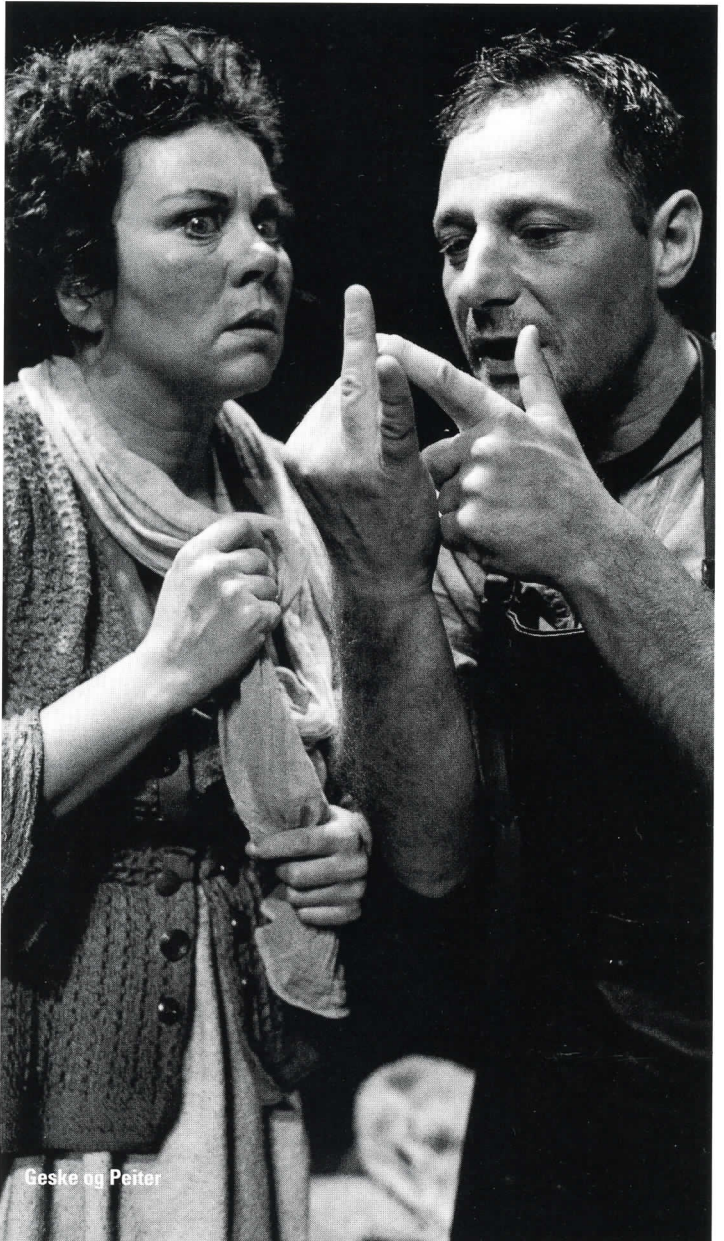
Holberg som komedieproducent

Det var som professor og godsejer, at Holberg mest direkte trådte i kontakt med sit samfund. Men også i andre egenskaber mødte han samfundskrav og statsmagt. Komedieforfatter var noget, han blev efter opfordring fra Lille Grønnegade-teatrets kunstneriske leder, franskmænden Montaigu, hvis planer om oprettelse af et dansksproget teater havde vakt sympati og interesse blandt højtstående og indflydelsesrige embedsmænd. Teatrets stadige økonomiske problemer, som 1728 forårsagede dets endelige lukning, angik Holberg på den måde, at han i visse henseender måtte afpasse sine komediers emne, stil og genre efter øjeblikkets publikumskrav. Efter at pietismen i 1730 var kommet på tronen i Christian VI's skikkelse, var en genåbning af teatret en umulighed. Holberg indstillede derfor komedieproduktionen og kastede sig over sit fag, historie.

Ved teatrets genåbning efter Frederik V's tronbestigelse 1746 blev den gamle komedieskriver så aktiv igen og supplerede de fem bind *Den Danske Skue-Plads*, han havde samlet og udsendt i 1731, med yderligere to. Kongens ideologi bestemte altså over institutionens liv, og af denne var Holbergs produktion afhængig. Hans komedier er bestillingsarbejder.

Det lille nye teater og navnlig dets skuespillere nød dog ingen rodfæstet anseelse, f.eks. så det teologisk dominerede universitet kun modvilligt på, at studenter blev brugt som skuespillere. Som teatrets mand forsvarede Holberg – om end med forsigtighed – dette i en fortale til komediernes første bind 1723. Men helt samtidig fulgte han som professor Konsistoriums flertal, da det berøvede en studenterkuespiller hans stipendium og kollegieplads, og da det nægtede en anden adgang til embedseksamen, indtil han en tid havde demonstreret bedre vandel ved at holde sig fra teatret.

(CITAT FRA JENS KR. ANDERSENS
LUDVIG HOLBERG, DR - 1984)

Geske og Peiter

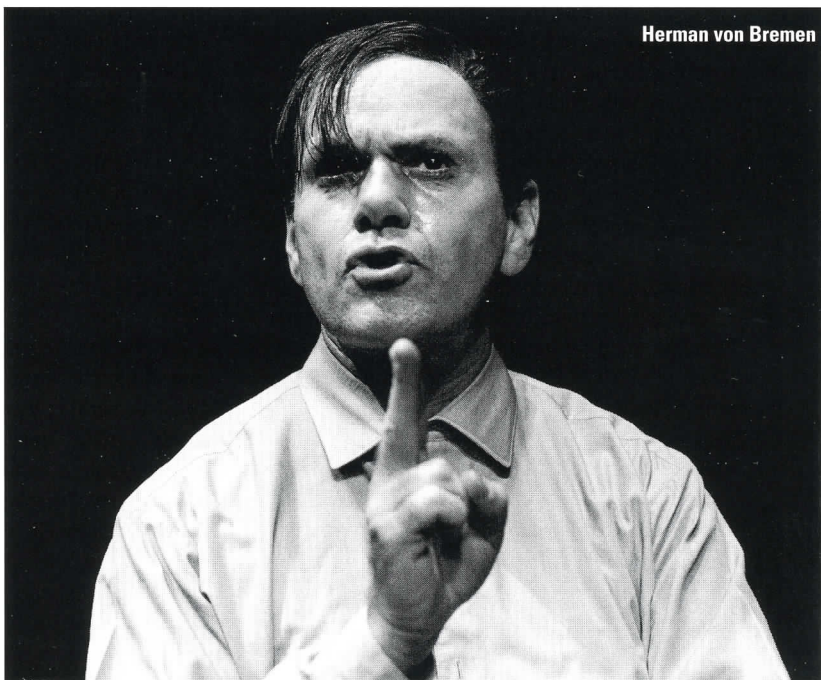
Fusentaster og frihedshelte

af Bent Holm, dr. phil.

Holberg var historiker. Han tænkte i historier, eksempler, som pegede hen mod almene erfaringer og principper. Det er en genklang heraf, når den ene rådsherreinde i 4. akt af *Den politiske Kandestøber* siger, at hun "kiger lidt udi Historier iblant (...), og finder adskillige Exempler baade udi høie og lave Øvrigheds Personer, som styrcker min Mening, ja jeg læser udi den Bog Daglig Erfarenhed det selv samme. Jeg har læset udi en gammel Romerske Historie, som er oversat paa Tydsk, at den gemeene Almue udi en viss Republique antastede Regieringen, og vilde ingen have til Regimentet uden gemeene Handverksfolk, forregivende, at derudi bestod den rette Frihed. Men de bleve formedelst samme Regenters Haardhed og Fremfusenhed selv snart kiede deraf, og forlangede den forrige Regierings-Form igien..."

Holberg så med den dybeste mistro på den politiske drømmer eller fusentast, der opkaster sig til magthaver uden at være klædt på til det – og derfor reagerer usikkert eller despotisk i stress-situationer. Man havde i det foregående århundrede oplevet politisk kaos og blodige magtkampe i flere lande, og sporene skræmte. Rædslen var reel nok. Holbergs meget moderne syn på magt og myndighed gik ud på, at den skulle delegeres til en særligt egnet og uddannet person, en slags øverste embedsmand så at sige. En sådan social kontrakt byggede på ren fornuft, alternativet var det generelle blodbad eller kaos, som man jo havde set eksempler nok på. (Rundt om i de større tyske handels- og industribyer fandtes en anden opfattelse, som argumenterede for direkte indgriben i statens styre. Den blev bl.a. formuleret i tre skrifter, alle med titlen *Collegium Politicum*!).

Et af de seneste eksempler på opslidende stridigheder udspandt sig netop i Hamburg, bystaten, hvortil Holberg henlagde handlingen i sin komedie. Urolighederne dér stod på i en snes år frem til 1722 og gav europæisk genlyd, bl.a. 1695 i Pierre Bayle's berømte *Dictionnaire*. Det hele startede som en religiøs strid

Herman von Bremen

om Hamburgs opera, en af de førende i tiden, men gik snart over i en regulær social kamp om magten og styret i byen. Kampen bølgede mellem det aristokratiske råd og håndværkerproletariatet. Ordenen blev først genoprettet, da de kejserlige tropper slog urolighederne ned og genindsatte rådet. Striden blev udkæmpet på mange fronter og med mange midler. Også teatret blev brugt som våben. Den hamburgske opera bidrog med en forestilling om *Das verwirte Haus Jacob*, som satiriserer over de rebellerende håndværkere – en af konerne hedder såmænd Geske! Temaet blev fulgt op med *Masaniello* om opstanden i Napoli 1647, hvor de nye magthavere tår sig på en måde, så at deres egne ender med at afsætte dem, altimens øvrigheden klogeligt ser til og lader dem løbe linen ud. Holberg havde selv i debutbogen *Introduktion til de europæiske Rigers historie*, 1711, behandlet denne historie om "en underlig Rebellion udi Napoli, dends Autor var en Fiske-Seller ved navn Masaniello (...) Masaniello blev siden forvirret udi sit eget hoved af de mange Forretninger han havde, og blev foragtet af sit eget Tilhang, af hvilket hand blev ihjelslagen, og hans Legeme slæbt alle Gader igien-nem..." Med Herman von Bremen, manden med drømmen om "en fuldkommen Frihed", som imidlertid taber hovedet ved konfrontationen med den ydre virkelighed, portrætteres typen i fuld komisk figur. Også hos Holberg optræder øvrigheden som tilskuere. Men de iscenesætter selv komedien.

Det interessante er nu, at forestillingen *Masaniello* efter alt at dømme var på plakaten, da Hamburg-operaen gæstede København i 1721, altså året før *Den politiske Kandestøber* blev til. Holberg var musiker. Den norske Holberg-forsker Kåre Foss (hvis undersøgelser ligger til grund for flere af disse betragtninger) mente ligefrem, at den musikalske inspiration for Holberg var langt stærkere end almindeligvis antaget. Hvor operaen præsenterer den italienske frihedshelt, kalder Holberg sin hovedperson Herman, efter den antikke tyske nationalhelt, personifikationen af gammel-tyske dyder, mod og handlekraft, og fast inventar i heltetysk retorik – bl.a. i et populært hyldestdigt i anledning af Prins Eugens sejr over tyrkerne, som er blandt kilderne til Collegium Politicum akten.

Vender vi os nu endnu en gang mod rådsherreindens ord, som blev citeret i indledningen, så taler hun om en gammel **romersk** historie. En begivenhedsrække, som udspillede sig i middelalderens Rom og som passer til beskrivelsen, handler om notaren Cola di Rienzos regime, en politisk eventyrer, der med succes førte sig frem i bizart-spektakulær gammel-romersk imperatorstil. Han ville gøre Rom til verdens hovedstad, med sig selv som kejser. "Den strenge og barmhjertige, frihedens, fredens og retfærdighedens tribun, den hellige romerske republiks befrier" kaldte han sig. Holberg gengav historien i sin *Almindelig kirkehistorie*, 1738. Cola blev 1347 med Holbergs ord "erklæret Stadens Frelser" efter at have fordrevet øvrigheden. "Derpaa begynte han at regiere som Enevolds-Herre, tog imod fremmede Gesandtere, og citerede Paven at lade sig indfinde tilligemed Cardinalerne udi Rom. Men denne mand, som havde udrøddet Stadens Tyranner, blev omsider Tyran selv", siger Holberg. Da han efter en gang at være fordrevet af sine egne vendte tilbage for påny at gribe magten, blev han ihjelslagen, hans Legem blev slæbet igennem Gaderne, og endeligen ophængt ved Fødderne". (Døds måden er iøvrigt blot én blandt en række forbløffende overensstemmelser med Mussolinis historie i vor egen tid).

Den politiske fantast eller fustantast er en tvetydig skikkelse, vanskelig at forholde sig til. Holbergs holdning er helt klart, at magtudøvelse er et alt for kompliceret håndværk til at overlades til forførelere og luftkastelbyggere. Selverkendelse er det første bud i hans filosofi. Men det er jo ikke det samme som at ideer om frihed og lighed var ham fremmede. Man skulle blot huske at se realiteterne nøgternt og usentimentalt i øjnene, at være professionel.

Holberg blev ved med at kredse om typen. I *Niels Klims underjordiske Rejse*, 1741, er titelpersonen en

selvbevidst nybagt teologisk kandidat fra Bergen, der falder ned i jordklodens indre, som er et helt univers for sig. Her ender han med at grundlægge Det femte Monarki, men, beretter han selv, "Jeg forglemte min forrige Tilstand, og forfaldt til Hovmod. Isteden for at gøre mig Umag for Folkets Yndest, viiste jeg mig grum og haard mod alle Stænder. Mine Undersaatter, som jeg hidindtil havde gjort mig hengivne ved en venlig og høflig Opførsel, betragtede jeg som Slaver. Ingen fik audiens hos mig, uden at de faldt mig tilføde, og naar nogen blev indkaldt, modtog jeg dem med en stolt Mine." Klim fører titel af "Kejser af Quama, konge over Tanaqui, Arctonien samt storhertug i Kispusien". Han farer nu frem med bestikkelse, mord og terror, oprøret ulmer mod ham, ikke mindst da hans "aabenbare Uvidenhed i Statssager" træder stadigt mere tydeligt frem: Hans kundskaber – "et theologisk System, og nogle metaphysiske Kunstord" – rækker ikke til "at styre to Keiserdømmer og henimod tyve Kongeriger". Som en anden Masaniello eller Cola di Rienzo styrtes han fra tronen, falder tilbage til jorden og ender som klokke i Bergen. Undertiden op søger han hulen, hvor han faldt ned, for at drømme om fordums storhed. Ved sin død efterlader han sig et bibliotek af "politiske Bøger".

Selv om historier altså kan tjene som eksempler, er spørgsmålet: Eksempler på hvad? selvsagt åbent for fortolkning. Under titlen *Statsmand i egen Indbildning* var *Den politiske Kandestøber* blevet oversat med henblik på opførelse i Paris op til den franske revolution. Virkeligheden overhalede komedien. Den nåede ikke at få premiere. Historien var ikke politisk korrekt. Ikke desto mindre opførte man versionen *Den politiske Kobbersmed* år VII efter revolutionens tidsregning som en velrettet kommentar til småborgerskabets grasserende kritiksye! Også figurer som Masaniello og Cola di Rienzo vedblev at fascinere på teatret – og det fra diverse skiftende synsvinkler. For romantikken var de frihedshelte. I Aubers revolutionsopera *Den Stumme i Portici* fra 1828 tegnes Masaniello som en retfærdighedens forkæmper og frihedens martyr. Operaen slog enormt an op til juli-revolutionen 1830, og den belgiske revolution, som førte til adskillelsen fra Holland, begyndte i teatersalen under en opførelse i Bruxelles. *Den Stumme i Portici* begejstrede og inspirerede den unge Richard Wagner til hans første store sceneværk om *Rienzi*, dvs. Cola di Rienzo, der fra en ydmyg baggrund slår sig op som revolutionær folkefører. Den ekstatiske-suggestive *Rienzi*-musik kom i dette århundrede til at accompagnere politiske storhedsdrømmerier, der blev levet helt ud. Nu hed det ikke Det femte Monarki, men Det tredje Rige... et **virkeligt** mareridt.

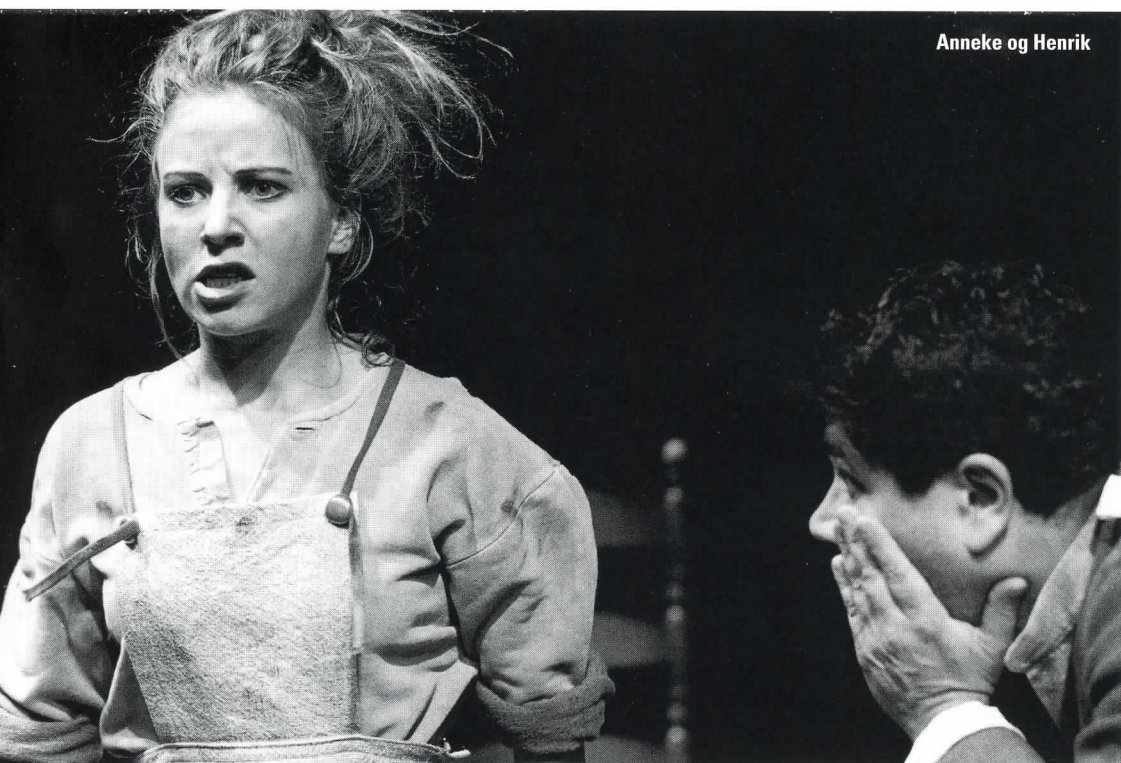

Hvis din Søn er meere behændig end sindriig, da set ham heller til et Handverk eller Konst, end til Philosophie: thi det er bedre og reputeerligere, at han bliver en due-
lig Maler eller Bygningsmester, end en daarlig Philosophus; bedre at han bliver en
habile Kandestøber, end en uduelig Borgemester. Dig synes vel, at et Handverk er
for ringe, eftersom han er af en god Familie, hvorudover du af Ambition ikke kand
beqvemme dig dertil. Men jeg maatte gierne spørge om en habile Handverksmand
ikke er fornemmere end en udygtig Raadsherre. Den rette Ambition er at kunde be-
klæde sit Embede med Ære.

(Ludvig Holberg *Moralske Tanker*, Libr. II, epigram 41)

"(...) Hvad et heelt Collegium i 100 Aar forgieves haver eftersøgt, kand en Skipper ud-
finde medens han smøger en Pibe Tobak, og en Skiærsliber, medens han sliber en
Kniv. Ligesom en Barbeer, medens han rager et Skieg, kand gjøre Project til Kriig,
Fred, Alliance, give Instrux til Generaler og Ministrer. (...) Deslige Folk vide saaledes
alting, førend de lære at vide noget; men saa snart de begynde at lære noget, be-
gynde de tillige med at vide intet (...). Thi, saasom de tilforn saae ikkun Skallen og
Barken, og det inderste af Tingen var dem ubekiendt, (...) saa var alting let for dem
og heel begribeligt, saa ynkedes de over andre, og ansaae dem, som tykhovede
Mennesker, der ved mange Aars Sveeden ikke kunde see det, som de selv ved
første Øjekast kunne udfinde.

(Ludvig Holberg *Moralske Tanker*, Libr. I, epigram 86)

Marionetter lader sig let forvandle til hængte. Strikken er der allerede. S.J. LEC

DEN POLITISKE

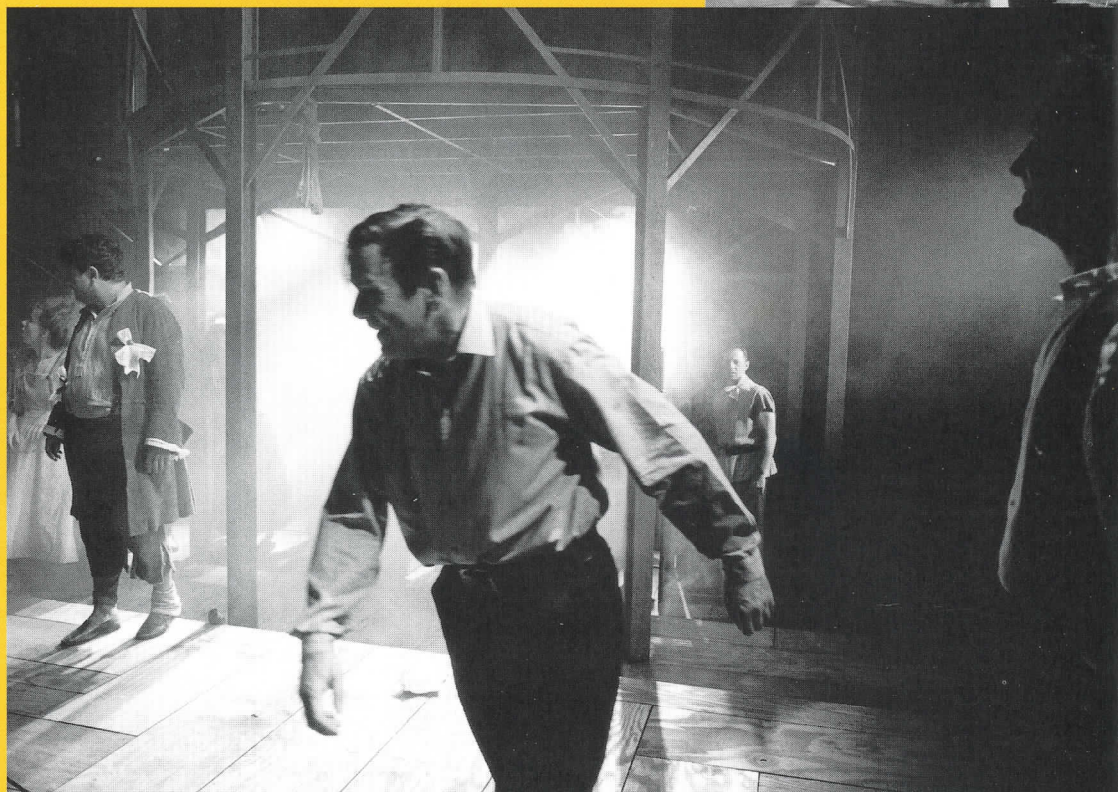
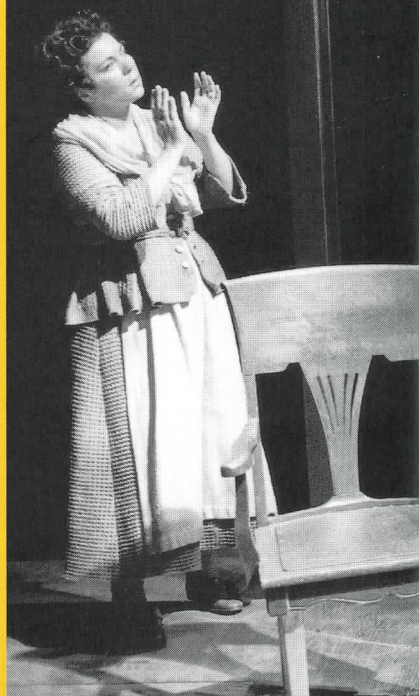
Antonius, hjulmager ... Niels Ellegaard
Herman von Bremen, kandestøber ... Lars Junggreen
Geske, hans kone ... Merete Hegner
Engelke, deres datter ... Lotte Munk
Henrik, kandestøbersvend ... Kim Veisgaard
Peiter, kandestøbersvend ... Jan Linnebjerg
Anneke, pige i huset ... Anna Kongstad
Gert Buntmager ... Klaus Wegener
Sivert Posekigger, toldbetjent ... Ulf Stenbjørn
Frands Knivsmed ... Martin Hestbæk
Richard Børstenbinder ... Anders Baggesen
Værten ... Karl Erik Christophersen

Abrahams, rådsherre ... Lars Høy
Sanderus, rådsherre ... Hother Bøndorff
Madame Abrahams ... Anne-Vibeke Mogensen
Madame Sanderus ... Dorte Hansen Carlsen
Rådsherreinde ... Merete Voldstedlund
1. sekretær ... Morten Hauch-Fausbøll
2. sekretær ... Anders Baggesen

Øvrige roller udføres af ensemblet samt statisterne:
Peter Bach, Bjarne Mosegaard Jepsen,
Knud Jørgensen & Niels Jørgen Schou

KANDEST

Af Ludvig Holberg

ØBER

Iscenesættelse: Asger Bonfils

Scenografi: Anette Hansen

Dramaturg: Bent Holm

Koreografi: Chris Blackwell

Lysdesign: Peder Jacobsen

Lyddesign: Andreas A. Carlsen

Premiere Aarhus Teater Scala 12. september 1997

Forestillingens varighed: Ca. 2 timer 15 min. inkl. pause.

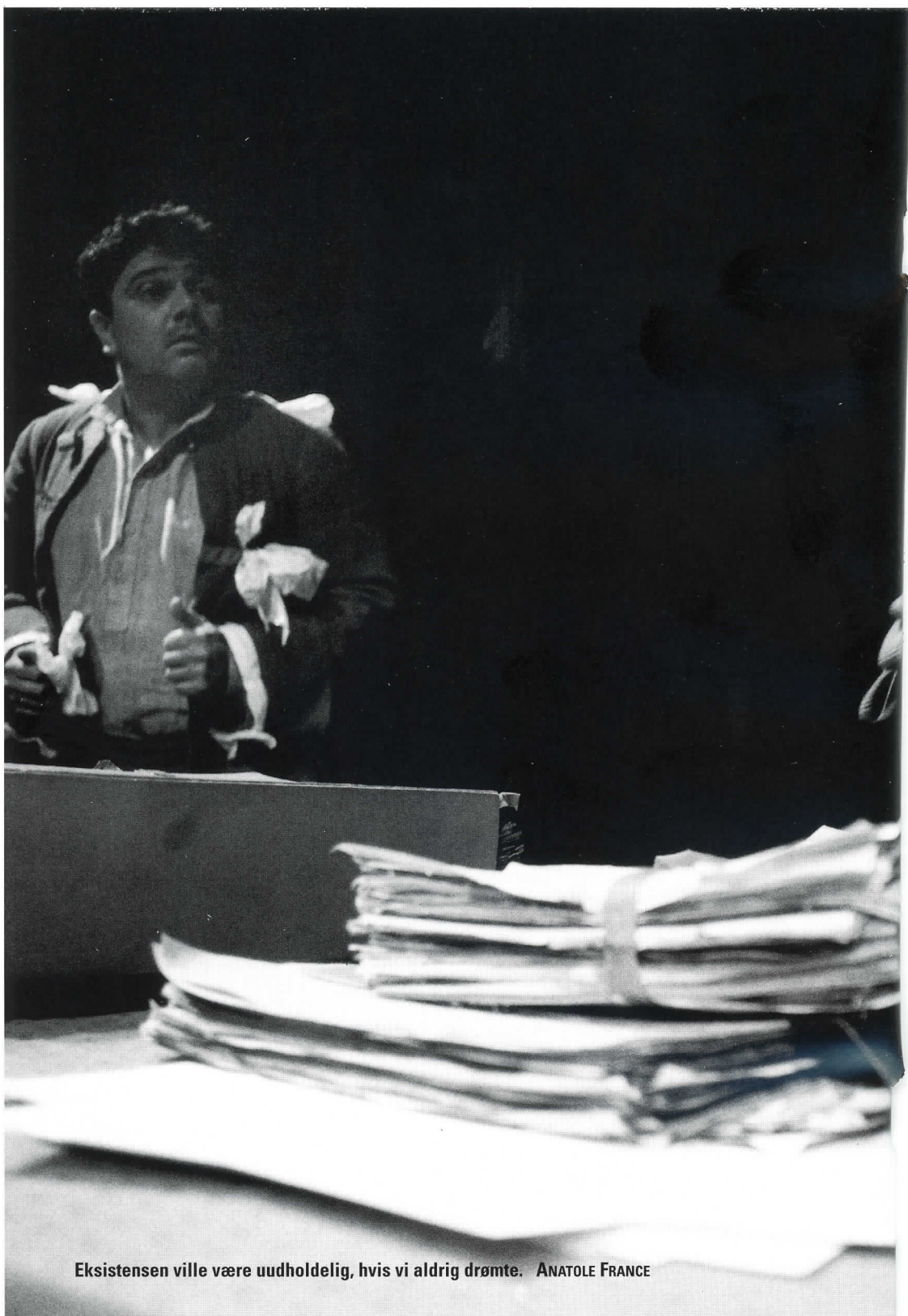
- Forestillingsleder: Bruno Nielsen-Boreas
- Suffli: Hanne Wolff Clausen
- Afvikling lys/lyd: Jesper Ahnfeldt/Peder Jacobsen
- Kostumeassistent: Viggo Eriksen
- Hund: Barbara Freud-Magnus
- Teatermaler: Anne-Marie Kjær
- Kostumiere: Hanne Gissel, Mehmet Hilmi
- Frisør: Britta Nygaard
- Rekvisitører: Viggo Bay, Steen Jonassen
- Uropremiere: 25. september 1722, Teatret i Lille Grønnegade

- Musik anvendt i forestillingen:
Paul Hindemith: Der Dämon Op. 28
Prokofiev: Chout
Richard Wagner: Rienzi
Shostakovich: Jazz suite no. 2

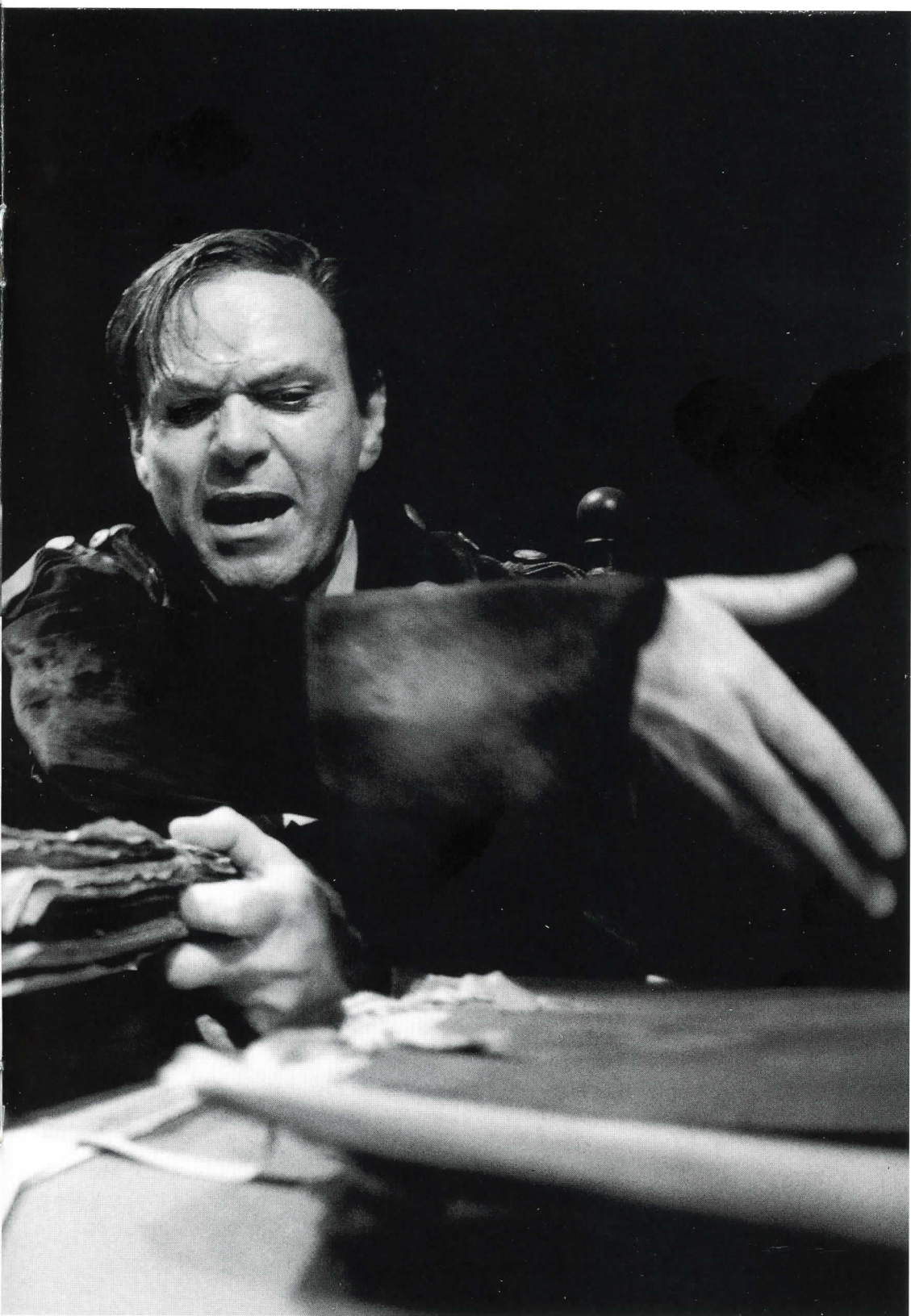
- Chef lyd/lys: Jens Ravn
- Cheflysdesigner: Niels Emil Larsen
- Scenemester: Kai Johansen
- Overregissør: Steen Boutrup
- Teknisk chef: Jørn Walsøe
- Markedsføringschef: Leif Due
- Teaterchef: Palle Jul Jørgensen

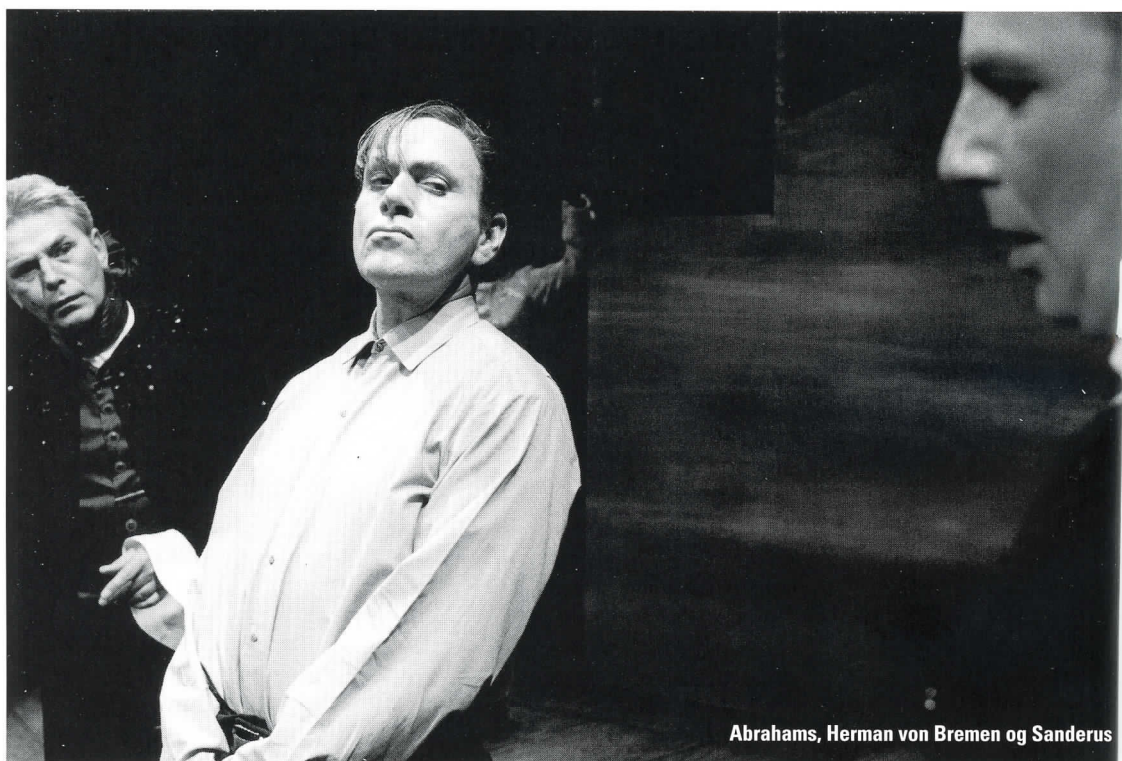
- Programredaktion: Jørgen Heiner og Leif Due
- Foto fra afsluttende prøver: Jan Jul
- Plakat & programlayout: Smidstrup Grafisk Bureau
- Tryk: C.C. Print 92 ApS

Eksistensen ville være uudholdelig, hvis vi aldrig drømte. ANATOLE FRANCE

Abrahams, Herman von Bremen og Sanderus

**Drøm kun dårende drømme, men vid det er løgne
– Livet skal leves på krigsfod med altid årvågne øjne. EDITH RODE**

Vort eget hjertes teater

"Det menneskeliv, der udfolder sig omkring vores virkelighed, er formgivet af de drukne guder, men latteren over dette liv er forbeholdt dem, der næste morgen har rensset hjernerne for deres rus. Således sidder guderne altså som tilskuere til deres eget latterligheds teater, sådan som det er en fra oldtid og middelalder kendt forestilling, at menneskelivet er et teater (en komedie) for guderne (...). Men pointen i dette er, at de optrædende ikke selv aner, at de optræder, de tror bare, at de lever. Følgelig er mennesket det væsen, der med Gravitet spiller komedier (...), ja tilsyneladende er det i al sin naturløse komik skabt for at divertere selv dyrene (...). Teater i denne forstand bliver således ikke til, fordi nogle giver sig til at spille roller, men fordi nogle andre (filosoffer, dyr og guder) lærer sig at se, at det ureflekterede liv er et rollespil af stor komisk effekt.

Således ender man tilsyneladende med at blive sit eget teater og sin egen tilskuer. Når rusen huserer i os, gebærder vi os som lidenskabens latterlige marionetter. Men samtidig sidder vi som tilskuere til vort eget hjertes teater, benådet og forbandet med et klarsyn, vi ikke kan bruge til noget, hvorfor vi lige så godt kan give os til at le ad den bizarre komedie, vi ikke for alvor kan gribe ind i og overtage som vort livs seriøse skæbne."

(Citat fra Erik A. Nielsens disputats *Holbergs Komik*, 1984, s. 142.)

Menneskenatur og rollespil

"Stoicismen, der har spillet en umådelig rolle ved dannelsen af det europæiske menneskes jeg-form, opfattes overalt i Holbergs forfatterskab som læren om tilblivelsen af et jeg, der er principielt mere end summen af sine tilskyndelser. Et jeg, der vinder magt i verden, fordi det har magt over sig selv. *Qui nescit simulare, nescit regnare*, som Herman v. Bremen hævder og prøver at leve op til. Simulare, dvs. at bringe sig selv til at ligne noget, er hos Holberg en enormt tvetydig bestræbelse. For dannelsen af det kultiverede og socialt afstemte menneske er det en nødvendighed, at jeg'et får magt over sig selv og dermed lærer at afpasse sine ytringer i forhold til en overpersonlig norm. Samtidig er der i denne afstemning eller tilpasning en svært vurderbar mængde *make-believe*, som spalter et menneskes væsen og gør det inautentisk og dybt utilforladeligt. Hvis den sociale *simulare*-bestræbelse kun finder sted for at gå normerne under øjnene, men ikke virkelig forvandler de impulsive begær og tilskyndelser, opstår der et skel mellem rollen og den egentlige vilje. Det er i dette skel så stor en del af Holbergs komik anbringer sig. Hvis de nye, mere sofistikerede roller ikke formår at forbinde sig organisk med et menneskes væsen, blive dets anden natur i højere forstand, fremstår rollespillet grelt komisk.

Rollebegrebet sammenfatter derfor på en måde dén psykologiske (moraliske) problemstilling, Holbergs menneskestudier hele tiden koncentrerer sig om. Det blik på verden, han tidligt lærer sig, afslører i sin skarpe nådesløshed den menneskelige selviscenesættelse i al dens utilstrækkelighed.

Menneskenaturen er en dårlig skuespiller og falder hele tiden ud af sin rolle."

(Citat fra Erik A. Nielsens disputats *Holbergs Komik*, 1984, s. 174.)

Madame Abrahams, Peiter og Madame Sanderus

Madame Sanderus, Madame Abrahams, Peiter og Geske

Forvandlinger – eller fra champignon til lakaj

“– de Mennesker som af intet voxe saa hastigt op, som Champinjoner, i dem har Hoffærdighed som sit rette Sæde.” 1. Rådsherreinde (IV,6)

Inspireret af den romerske digter Ovids digte *Metamorphoses* skrev Ludvig Holberg også sine *Metamorphosis eller Forvandlinger* (1726). Men hvor Ovid lader de enkelte mennesker forvandles til dyr eller plante – bliver de døde dyr og planter, hos Holberg, til mennesker. Således bliver egetræet stamfader til generaler og statsmænd, ræven bliver ambassadør, skaden barber, etc.

Hans Brix genfortæller Holbergs historie om hunloppen Psylla og hendes afkom således: “Psylla, den unaturlige Hun-Loppe, fordømmes af sin døende Broder-Elsker til at bringe en Vanskabning frem, der er mod al Natur i sin Fødsel, Opvækst og Død, ligesom i sin Herkomst. Psyllus selv forvandles til en Løjtnant, der hopper mellem Nymfer i Fruer-stuer. Psylla føder sit Foster til Verden under Eumeniders Nærværelse som Feer ved Vuggen og de uhyggeligste Varsler. Hendes Afkom er en Padde-Hat, fornemt kaldt Champignon. *Bubona* begiver sig til Iberia med gloende Øjne for gylden Vogn, opsøger Egenkærlighedens Gudinde og paa-kalder hendes Hjælp til Svampens Udryddelse. Fru Egenkærlighed ledsages af alle sjælelige Skavankers Genier: Hovmod, Indbildskhed, Hykleri, og forgifter Padde-hatten, som staar ved en Aa. Den inficeres med Elskov til sit eget Billede – Gentagelse af Narcissus hos Ovid –, og brænder op af Selv-Erotik. Flora og Pomona forvandler den til en indbildsk og selvherlig Lakaj: Folk der vokser op fra intet i Hast.”

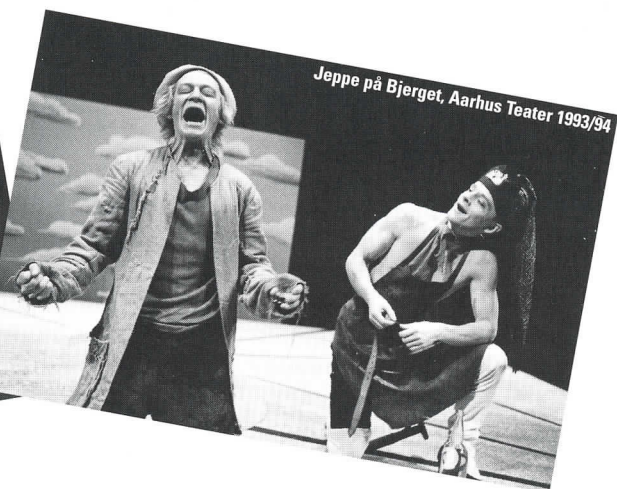
(CITAT FRA HANS BRIX, *ANALYSE OG PROBLEMER*, BD. V.)

Rådsherreinde og Geske

1. sekretær, Herman von Bremen og 2. sekretær

Instruktøren – Asger Bonfils

På sporet af Holberg

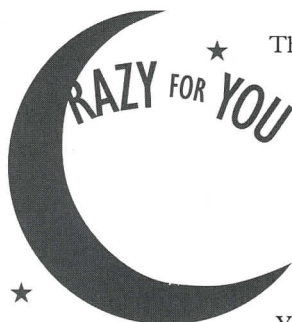

En måde at nærme sig en "anden" Holberg på – end ham vi tror, vi kender – er at tage ordet på ordet – vove den tanke, at Holberg virkelig har haft en mening med at vælge præcis de ord, han har – og ikke alle mulige andre. Det er at tro på, at der i hans tekster ligger et meget præcist og signalfyldt billedsprog, der rent faktisk betyder noget på scenen – og som venter på at blive "virkeliggjort". Hvad er virkelighed og illusion hos Holberg? – Det er det store og åbne tema – den svimlende dialektik hos komediedigteren. Selv kaldte han mennesket for "en sælsom Chaos – et Dyr, som man kand ikke definere".

Den politiske Kandestøber er den fjerde i rækken af instruktør Asger Bonfils' Holberg-opsætninger med den "anden" Holberg for øje. I sæsonen 1990/91 iscenesatte han *Hexeri eller blind Alarm*, og 1993/94 *Jeppe på Bjerget*, begge på Aarhus Teater. I 1995 var det *Jean de France* på Den Nationale Scene i Bergen. Alle tre forestillinger, ligesom denne, med dr. phil. og Holberg-forsker Bent Holm som dramaturg.

Asger Bonfils (f. 1928) er uddannet skuespiller på Det kgl. Teaters elevskole 1949-51 og har siden sin første instruktøropgave (1957) haft en tresporet karriere som instruktør, skuespiller og lærer. I årene 1967-72 var han rektor for Skuespillerskolen ved Aarhus Teater. Asger Bonfils har iscenesat på alle store scener i Danmark – både nyskrevet dansk dramatik og skuespil af en række udenlandske dramatikere – bl.a. Edvard Bond, Marivaux, Euripides, Ibsen og Shakespeare. Først relativt sent nåede han til Holberg.

The new Gershwin musical – med masser af musik, sang, dans, teater og kærlighed... Dialog af Ken Ludwig, musik af George Gershwin, sangtekster af Ira Gershwin.

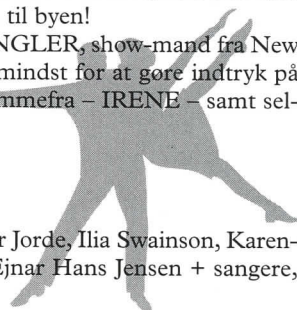
BOBBY vil helst være danser, men familie-advokatfirmaet sender ham afsted til det fjerne vest for at bringe økonomisk orden i Deadrock, en falleret by derude. Hans øjne falder blot på POLLY og Deadrocks gamle teater, som for altid er tabt, hvis ikke han straks bringer succes og publikum til byen!

Forklædt som den smarte BELA ZANGLER, show-mand fra New York, sætter han planerne igang – ikke mindst for at gøre indtryk på POLLY. Men da er det, at BOBBYs mor, BOBBYs forlovede hjemmefra – IRENE – samt selveste den ægte BELA ZANGLER dukker op...

Iscenesættelse og koreografi: Lisa Kent · *Assistent:* Samantha Murray

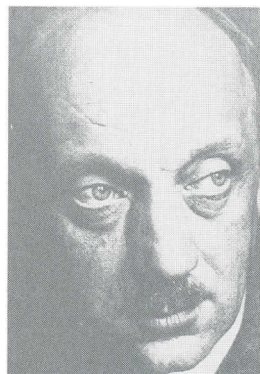
Scenografi og kostumer: Erik Søderberg · *Kapelmester:* Fini Høstrup

Medvirkende: Thomas Bendixen, Vibeke Thordal-Christensen, Peter Jorde, Ilia Swainson, Karen-Lis Ahrenkiel, Jens Pedersen, Bue Wandahl, Elsebeth Steentoft, Ejnar Hans Jensen + sangere, dansere, musikere...

Danmarkspremiere Aarhus Teater · Store Scene 26. september - 8. november 1997

David og Goliat

Det drejer sig ikke om at have penge, men om at få folk til at tro på, at man har dem!

Georg Kaiser – forfatteren til denne komedie – er tysk, men handlingen udspiller sig ikke desto mindre i en lille dansk provinsby, hvor spillelidenskab er stor.

Vi er i århundredets begyndelse, og man spiller i selveste "Det kongelige danske landslotteri". Sparekasseassistentens families lodseddel bliver trukket ud, men han "glemmer" at fortælle sin tante og søskende, at de har vundet. Rygtet om den store gevinst går dog i byen, og inden længe vælter det ind med tilbud til de fire heldige, ikke mindst fra den rige brygger, der luftigt spekulerer i deres held. Han vil gerne have del i den store gevinst, og han vil gerne lade sin søn gøre et godt parti – med Møllers datter.

Iscenesættelse: Hans Rosenquist · *Scenografi:* Claus Rostrup · *Musik:* Fuzzy · *Medvirkende:* Asger Bonfils, Anne-Vibeke Mogensen, Mette Kolding, Rie Nørgaard, Lars Høy, Jens Pedersen, Merete Volstedlund, Elsebeth Steentoft, Klaus Wegener, Caspar Phillipson, Jan Linnebjerg, Kim Veisgaard, Lone Rode, Karl Erik Christophersen m.fl.

Danmarkspremiere Aarhus Teater · Studio 21. november 1997 - 20. december 1997

Sponsorer for Aarhus Teater

**House of
PRINCE**
AKTIESELSKAB

Martin

CERES
By Appointment
to the Royal Danish
Court

**MORGENAVISEN
Jyllands-Posten**

Nykredit

Til alle livets stjernestunder